

گزارش

شهرداری تهران:از شفافیت تا سوء مدیریت پنهان

شرق: گزارش‌های حسابرس رسمی شورای شهر تهران از شرکت‌های وابسته به شهرداری، از ساماندهی مشاغل و اصناف مزاحم تا مترو و حمل‌ونقل، نشان می‌دهد مشکلات مالی، دعاوی حقوقی و چالش‌های مدیریتی همچنان سایه خود را بر عملکرد این نهادها افکنده است. با وجود تاکید شورا بر شفافیت و پاسخ‌گویی، برخی شرکت‌ها از مأموریت اصلی خود فاصله گرفته‌اند و اجرای مصوبات قانونی با تأخیر و ابهام روبه‌رو است. روز گذشته در صحن علنی شورای اسلامی شهر تهران، گزارش حسابرس رسمی شورا درباره شرکت ساماندهی مشاغل و اصناف مزاحم تهران در سال مالی ۱۴۰۲ قرائت شد و بندهای تکلیفی این شرکت به تأیید شورا رسید. گزارش شامل وضعیت مالیاتی، دعاوی حقوقی، بیمه دارایی‌ها، الزامات قانون تجارت، ثبت اسناد، وصول مطالبات معوق، مصوبه کاهش سالانه دو درصد از کیوسک‌ها و نحوه انجام معاملات بود. پس از قرائت گزارش، اعضای شورا نظرات خود را مطرح کردند. ناصر امانی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه، تکالیف شرکت را قرائت و تأکید کرد شرکت موظف است اقداماتی فوری در چند حوزه کلیدی انجام دهد. او بر ارائه صورت ریز حساب‌های انتظامی به حسابرس منتخب شورا، تعیین تکلیف بدهی مالیاتی طرف چهار ماه، انتقال اسناد مالکیت ۱۲ وسیله نقلیه، رعایت مفاد ماده ۱۲۹ قانون تجارت در معاملات با اشخاص وابسته، ارائه گزارش کاهش کیوسک‌ها و پیگیری دعاوی حقوقی تأکید کرد.

مدیرعامل شرکت ساماندهی:

تقد فرصت ۴ ماهه پرداخت مالیات و مشکلات کاهش کیوسک‌ها

مدیرعامل شرکت ساماندهی گفت بدهی مالیاتی سنوات ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۲ به مبلغ حدود ۹۶۰ میلیون تومان در حیط اختلاف در حال بررسی است و پرداخت آن در مهلت چهارماهه، دلیل از حقوق قانونی شهرداری محسوب می‌شود. او افزود کاهش دودرصدی کیوسک‌ها با شکایت‌های متعدد در محاکم همراه بوده و حتی در برخی دعاوی محکوم به افزایش تعداد کیوسک‌ها شده‌اند. همچنین اجرای مصوبه کاهش کیوسک‌ها بدون بودجه و اعتبار برای جبران حقوق مالکان ممکن نیست. او در ادامه توضیح داد مستندات مربوط به حساب‌های انتظامی، ضمانت‌نامه‌ها و سفته‌های شرکت به‌طور کامل به حسابرس ارائه شده است. در این جلسه رئیس شورا گفت اجاره بخشی از پیاده‌روها به مغازه‌داران خلاف شأن پایتخت است و فضای موجود باید صرفا در اختیار شهروندان باشد. او هشدار داد اگر این روند کنترل نشود، به سایر نقاط سرایت کرده و اموال عمومی به نفع اشخاص خاص مصادره می‌شود و خواستار برخورد جدی مدیریت شهری شد. پرویز سروری، نایب‌رئیس شورا، تأکید کرد شرکت ساماندهی از مأموریت اصلی خود فاصله گرفته و به‌جای ساماندن‌هی، به بدل درآمدزایی از محل اجاره معابر و برگزاری نمایشگاه‌ها پرداخته است. او خواستار بازنگری مأموریت شرکت شد تا دوباره به مسیر اصلی بازگردد. احمد علوی، عضو کمیسیون فرهنگی و اجتماعی، تأکید کرد برخورد صرفا سلبی با تصرفات پیاده‌روها کافی نیست و نزدیک به ۳۰۰ هزار صنف در تهران فعالیت دارند. او از طرح سه‌لایه سفید، نارنجی و قرمز برای ساماندهی پیاده‌راه‌ها خبر داد و گفت دریافت عوارض از برخی فعالیت‌های تجاری می‌تواند به توسعه فضای سبز و خدمات شهری کمک کند. در این جلسه، حسابرس رسمی عملکرد مالی و جریان‌های نقدی این شرکت را برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۳ از تمام جنبه‌های بااهمیت مطابق استانداردهای حسابداری منصفانه اعلام کرد. امانی و صادقی، اعضای شورا، بر رفع ابهامات پارانه سوخت، مالکیت ایستگاه هشتگرد، دعاوی حقوقی و شفافیت درآمدها تأکید کردند. شرکت موظف به اجرای ۹ بند تکلیفی شامل شناسایی شرکت‌ها، تعیین تکلیف دارایی‌ها، انتقال اسناد مالکیت، وصول مطالبات، راه‌اندازی سامانه بهای تمام‌شده و پیگیری ۳۸۴ پرونده حقوقی شد. شورای اسلامی شهر تهران با تأیید بندهای تکلیفی شرکت‌ها و سازمان‌های وابسته، بر لزوم اجرای دقیق تکالیف، شفافیت مالی و پاسخ‌گویی مستمر تأکید کرد تا مسیر مدیریت شهری با کارآمدی و نظارت تخصصی ادامه یابد.

دست‌فروشی در تهران: نظم شهری یا حق معاش؟

آتیه آنلاین: «پیاده‌رو فقط برای عبور نیست؛ می‌تواند جایی برای فعالیت اقتصادی ارزان‌قیمت هم باشد». این نگاه حسین ایمانی جاجرمی، جامعه‌شناس شهری است که تأکید می‌کند حذف آنها نه شدنی است و نه عادلانه؛ چراکه دست‌فروشی بخشی از حیات اجتماعی و اقتصادی تهران به‌شمار می‌آید. در قلب تهران، میدان ولیعصر و چهارراه ولیعصر بار دیگر به موضوع چالش مدیریت شهری و معیشت خیابانی بدل شده است. شهرداری می‌گوید هدفش «نظم‌بخشی» است، اما کارشناسان هشدار می‌دهند حذف یا طرد دست‌فروشان، نه‌تنها ممکن نیست، بلکه به بحران‌های تازه می‌انجامد. مجتبی اقوامی‌پناه، مدیرعامل شرکت ساماندهی صنایع و مشاغل تهران می‌گوید: ساماندهی دست‌فروشان در میدان ولیعصر به معنای برخورد با جمیع‌آوری نیست، بلکه هدف ایجاد انضباط و شرایط مشخص برای فعالیت آنهاست». به گفته او، شهرداری منطقه ۶ مسئولیت اصلی را بر عهده دارد و جلسات متعددی با دادستانی برای هماهنگی برگزار شده است. در طرح جدید، هر دست‌فروش محدوده‌ای مشخص خواهد داشت و پیمانکار موظف است شرایطی مانند نصب چتر در تابستان را فراهم کند. با این حال، اتباع خارجی که به صورت غیرقانونی در این محدوده بساط کرده‌اند، طرد خواهند شد. دیگر دست‌فروشان فعلا در محل فعلی می‌مانند، اما تحت نظم تازه‌های فعالیت خواهند کرد. حسین ایمانی جاجرمی، جامعه‌شناس شهری، معتقد است سیاست‌های حذف دست‌فروشان ریشه در نگاه تک‌بعدی به فضای عمومی دارد: تصور رایج این است که پیاده‌رو فقط برای عبور عابران است، درحالی‌که می‌تواند جایی برای فعالیت اقتصادی ارزان‌قیمت هم باشد. همه سرمایه‌های کلان ندارند. بسیاری سرمایه‌های کوچک دارند و به فضایی مثل پیاده‌رو نیازمندند. او نمونه گذر فرخنگ و هنر در خیابان کارگر را یادآور می‌شود که پیش از انقلاب برای فعالیت‌های فرهنگی خیابانی طراحی شد. به باور او، شهرسازی نوین باید چنین فضاهای ترکیبی را دوباره پیش‌بینی کند. محمود اولاد، اقتصاددان شهری، دست‌فروشی را پدیده‌ای پیوندخورده با اعتماد اجتماعی می‌داند: وقتی از فروشگاه خرید می‌کنید، ثبات آن فروشگاه اعتماد می‌آورد. اما اعتماد به دست‌فروش از طریق رفتار جمعی ساخته می‌شود؛ هرچه مردم بیشتری خرید کنند، دیگران هم اعتماد می‌کنند. این فرایند بخشی از سرمایه اجتماعی شهر است. به گفته کارشناسان، مشکل اصلی در تهران آن است که اقتصاد غیررسمی همچنان به رسمیت شناخته نمی‌شود. جاجرمی تأکید می‌کند: اگر دست‌فروشان صنف و اتحادیه داشته باشند، مدیریت آسان‌تر می‌شود. اما تصمیم‌گیری پشت درهای بسته بدون حضور نمایندگان آنها تنها به بحران می‌انجامد. به تجربه کشورهایی اسکاندیناوی و مانتال این‌گونه است: جایی که نمایندگان شهرداری، اصناف و دست‌فروشان دور یک میز می‌نشینند و با وجود اختلاف‌ها، در نهایت به توافقی نسبی می‌رسند که همه آن را می‌پذیرند. درحالی‌که شهرداری تهران تلاش می‌کند میدان ولیعصر را به الگویی از «نظم شهری» تبدیل کند، کارشناسان یادآور می‌شوند که دست‌فروشی بخشی جدایی‌ناپذیر از حیات اقتصادی و اجتماعی شهر است. به باور آنان، تنها راهکار پایدار، پذیرش این واقعیت و بازتعریف پیاده‌روها به‌عنوان فضاهایی چندمنظوره است؛ جایی که هم عابر پیاده، هم شهروند خریدار و هم دست‌فروش بتوانند سهمی عادلانه از شهر داشته باشند.

کنار گذاشته شدن علی محمد مختاری پس از ۳۷ سال از سازمان بوستان‌ها، میان تقدیر و انتقاد شدید کارشناسان

پایان افسانه سبز

نورا حسینی

چهار دهه ماندگاری بر رأس یک سازمان شهری در ایران، اتفاقی نادر است؛ خصوصا در شهرداری تهران که عمر مدیریت‌ها اغلب از یک‌ونیم سال فراتر نمی‌رود. اما علی محمد مختاری که طرفداران سبز «باغبان پیر شهر» خطابش می‌کنند، از پیش از انقلاب تا روزهای اخیر، بی‌وقفه بر صندلی مدیریت سازمان بوستان‌ها و فضای سبز تکیه زد. او هم‌زمان ستایش شد و همواره در معرض انتقاد قرار داشت؛ از یک سو، آمار توسعه بوستان‌ها و افزایش سرانه فضای سبز را در کارنامه‌اش ثبت کردند و از سوی دیگر، پرونده‌هایی مانند برج‌باغ‌ها، شناسنامه باغات، قطع و جابه‌جایی درختان و مخالفت با هوشمندسازی را به پای او نوشتند. اکنون با حکم معاون خدمات شهری شهرداری، دوران مدیریتی او پایان یافته، اما پرسش اصلی همچنان باقی است: میراث مختاری، سرمایه‌ای برای تهران بود یا مانعی در برابر تحول سبز پایتخت؟ بعد از نزدیک به نیم‌قرن حضور در شهرداری تهران، علی‌محمد مختاری از سازمان بوستان‌ها و فضای سبز کنار گذاشته شد. بیش از چهار دهه در این نهاد فعالیت کرد. با وجود آنکه هم سقف سنی و هم سقف سنوات خدمتی‌اش سال‌ها پیش رد شده بود و معافیت قانونی شامل حال او نمی‌شد، در ادوار مختلف شهرداری -چه در دوره اصلاح‌طلبان و چه در دوره اصولگرایان- ماندگار شد و مدیران وقت حضورش را «غیرقانونی» تلقی نمی‌کردند.

او لیسانس مهندسی کشاورزی داشت و در طول سال‌ها توانست رکوردی کم‌سابقه بر جای بگذارد؛ بیش از سه دهه مدیریت پایایی یک سازمان در شهرداری تهران. قدرت نفوذ و جایگاه او تا جایی بود که محمدعلی نجفی، نخستین شهردار دوره پنجم مدیریت شهری، در یک نشست داخلی او را به حجت‌الاسلام قرائتی تشبیه کرده بود؛ فردی که بدون وقت قبلی به اتاق وزیر وارد می‌شد.

مختاری در طول خدمت خود بارها با خطر برکناری مواجه شد. گفته می‌شود غلامحسین کرباسجی و محمود احمدی‌نژاد هر دو تصمیم جدی به جابه‌جایی او داشتند؛ حتی در مقطعی پست‌هایی در وزارت جهاد کشاورزی برایش پیشنهاد شد، اما در نهایت، او توانست بر جایگاهش در شهرداری باقی بماند. نزدیکانش می‌گویند مختاری به برخی بوستان‌ها علاقه ویژه‌ای داشت و شخصا به آنها سرکشی می‌کرد؛ ازجمله بوستان گفت‌وگو و بوستانی که به نام خودش شناخته می‌شود. اما سرانجام در دوره مدیریت علیرضا زاکانی، داود گودرزی، معاون خدمات شهری و محیط زیست شهرداری تهران، در حکمی عباسعلی نوخیز را به‌عنوان سرپرست سازمان بوستان‌ها منصوب کرد. نوخیز دکترای مهندسی منابع از دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی دارد و پیش‌تر مسئولیت‌هایی مانند معاونت وزیر جهاد کشاورزی و ریاست سازمان منابع طبیعی و آب‌خیزداری کشور را عهده‌دار بوده است. با این حال، شهرداری تهران هنوز رابطه خود را با باغبان قدیمی شهر قطع نکرده و علی‌محمد مختاری هم‌زمان با کنار گذاشته‌شدن از مدیریت، به‌عنوان مشاور شهردار در امور بوستان‌ها منصوب شده است. اما شورای شهر تهران به این تغییرات واکنش نشان داد و در سیدوینچاه‌وپنجین‌صح شورا، از علی‌محمد مختاری، مدیرعامل سازمان بوستان‌ها و فضای سبز شهرداری تهران، تقدیر شد. مختاری درحالی‌که در مراسم تودیع خود در شهرداری شرکت نکرد، در مراسم تقدیر خود در صحن شورا حضور یافت. حبیب کاشانی در جلسه روز گذشته با اشاره به ۵۶ میلیون مترمربع از دستاوردهای خدمات شهری که گذشته درباره قطع هزارو ۱۳۰ درخت با معاون خدمات شهری، گفت: آقای عباسی در آن جلسه اعلام کرد که یک مدیر یا باید استعفا دهد یا برکنار شود. شهرداری هم در این موقعیت آقای مختاری را کنار گذاشت. این اتفاق درستی نبود. هم‌زمانی این موضوع بازی‌کردن با آبروی آدم‌ها بود. او اضافه کرد: ممکن است سلیقه ما موضوع دیگری باشد

اما شاهد این بودیم مدیری در ساعات مختلف شبانه‌روز حضور داشته و تلاش کرده است. این جابه‌جایی در این شرایط بدسلیقگی بود. جابه‌جایی حق شهرداری است ولی این رفتار به‌هیچ‌عنوان سرزنش‌ناشدنی نیست. می‌توانستند در زمان ورشی بهتر از این، اقدام به جابه‌جایی کنند. در این راستا حرمت‌شکنی شد و نباید آقای مختاری به این شکل از جمع ما خارج می‌شدند. مهدی پیرهادی، رئیس کمیسیون سلامت، محیط زیست و خدمات شهری نیز با اشاره به وصول طرح جامع آب خام به شورا و آماده‌بودن نسخه طرح جامع فضای سبز برای ارسال، بر نقش آفرینی مختاری در پیشبرد مصوبه درختان ارزشمند و راه‌اندازی سامانه نهال تأکید کرد. او با برشمردن ایجاد بیش از دو هزار بوستان در سطح شهر، افزایش انتقال پساب برای آبیاری از هفت به ۵۶ میلیون مترمکعب را دستاوردی راهبردی دانست و خواستار استمرار بهره‌گیری از مشورت‌های تخصصی مختاری شد.

احمد علوی، عضو کمیسیون فرهنگی و اجتماعی هم با ارجاع به توصیه‌های حکمرانی در منابع دینی درباره کاشت درخت و آبادانی، اعلام کرد درحالی‌که در طرح جامع شهری عدد ۱۰ مترمربع و در قانون هوای پاک عدد ۱۵ مترمربع برای سرانه فضای سبز پیش‌بینی شده، شاخص سرانه در تهران امروز به حدود ۱۶ مترمربع رسیده که حاصل ماندگاری مدیریت و برنامه‌ریزی مستمر است و آثار اجتماعی و زیست‌محیطی ملموسی دارد.

مهدی چمران، رئیس شورای شهر تهران، با اشاره به تفاوت اقلیم خشک تهران با شهرهای مرطوب اروپا و لزوم آبیاری پیوسته برای حفظ سبزینه شهر، بر تداوم نگهداری و توسعه فضای سبز تأکید کرد. او ضمن قدردانی از چهار دهه مدیریت مختاری، از تلاش‌های میدانی او یاد کرد؛ ازجمله در پروژه‌هایی مانند آماده‌سازی بوستان یاس فاطمی.

اما گروهی از کارشناسان حوزه شهری چندان از عملکرد مختاری طی چهار دهه مدیریتش بر فضای سبز شهرتهران راضی نیستند. امیرحسین عبدالله‌زاده، شهرساز، با اشاره به سابقه تاریخی سازمان بوستان‌ها به «شرق» می‌گوید این سازمان پیش از انقلاب شکل گرفته و در میانه دهه‌های ۷۰ و ۸۰ تغییراتی یافته است. وظیفه اصلی این سازمان نگهداری از باغات شهر تهران بوده است. او ضمن اذعان به کار جمعی بیش از چهار دهه پرسنل و کارشناسان شهرداری، تأکید می‌کند بی‌انصافی است که همه دستاوردها به نام یک نفر ثبت شود، درعین‌حال نباید از «عدم اقدام‌ها»، «ترک فعل‌ها» و «مخالفت‌های» شخصی عبور کرد که به نظر او جزء کارنامه مختاری است. به گفته عبدالله‌زاده، مختاری با ۱۵ شهردار و سرپرست همکار داشته اما هیچ‌یک از این شهرداران او را به‌عنوان انتخاب خود نیاورده‌اند. او می‌گوید مختاری همواره از حمایت‌هایی از سوی مقامات سطح بالا برخوردار بوده و «هیچ‌گاه منتخب شهردارها» نبوده است و حکم او را شهرداران «به‌عنوان امین خود» صادر نکرده‌اند.

یکی از محوری‌ترین انتقادات عبدالله‌زاده به تهیه‌نشدن «شناسنامه باغات» برمی‌گردد. طبق اظهارات او در قانون حفاظت و گسترش فضای سبز، شهرداری و سازمان مرتبط مسئول تنظیم تهیه شناسنامه از سال ۱۳۵۹ تاکنون بوده‌اند، این شناسنامه طی تقریبا ۵۰ سال تهیه نشده است. او این «تهیه‌نشدن» را ترک فعل شخصی آقای مختاری می‌داند و می‌افزاید که برخلاف اینکه می‌توانست شخص دیگری را مقصر معرفی کند یا ادعا کند فرصت کم داشته، این مسئولیت متوجه اوست. عبدالله‌زاده همچنین از دهه تذکر شورا و چندین مصوبه شورای شهر درباره تکمیل شناسنامه باغات سخن می‌گوید و می‌افزاید که رئیس سازمان پارک‌ها نه‌تنها شناسنامه را تکمیل نکرد، بلکه کارهای مرتبط را به دیگر نهادها مانند سازمان فناوری اطلاعات و معاونت شهرسازی ارجاع داد و نهایتا این شناسنامه هرگز به صورت کامل و نهایی تهیه نشد.

در بحث برج‌باغ‌ها، عبدالله‌زاده می‌گوید مختاری در ابتدا در دوره پنجم شورای شهر، مسئولیت را گردن مهدی چمران می‌انداخت و مصوبه آن دوره را ریشه مشکلات می‌دانست، اما پس از جلوگیری از پروژه‌ها در سال ۱۳۹۷، در مصاحبه‌هایی در سال ۱۴۰۰ دوباره از «احیای برج‌باغ» سخن گفته است. او این نوع تغییر موضع و دفاع مجدد از طرحی را نقد می‌کند و اشاره دارد که آسیب‌دینن باغات و عدم صیانت مناسب از آنها باعث شد در سال ۱۳۸۲ شورای شهر تن به پدیده‌ای به‌نام برج‌باغ دهد؛ پدیده‌ای که به‌زعم او ناشی از ضعف عملکرد

کنار گذاشته شدن علی محمد مختاری پس از ۳۷ سال از سازمان بوستان‌ها، میان تقدیر و انتقاد شدید کارشناسان

پایان افسانه سبز

نورا حسینی

سازمان بوستان‌ها بوده است. عبدالله‌زاده ادعا می‌کند بخشی از انگیزه سازمان بوستان‌ها در گذشته، درآمد حاصل از قطع درختان بوده است و این امر می‌توانسته به تمایل سازمان برای قطع درختان بینجامد تا درآمد بیشتری کسب شود؛ موضوعی که به کاهش صیانت از باغات و تسهیل پدیده‌هایی مانند برج‌باغ کمک کرده است. در باب توسعه فضای سبز عمومی، مختاری با استناد به نقل‌قول‌هایی مدعی شده است بوستان‌های تهران از ۱۰۰ یا ۱۷۴ مورد در ابتدای انقلاب به دوهزار و ۳۰۰ بوستان رسیده‌اند. عبدالله‌زاده این ادعا را مورد انتقاد قرار می‌دهد و می‌گوید بسیاری از این بوستان‌ها توسط مناطق بیست‌ودوگانه ایجاد و نگهداری شده‌اند و سهم سازمان بوستان‌ها در ایجاد بوستان‌ها «کمتر از انگشتان دو دست» بوده است. او می‌گوید: شمار ۱۷۴ بوستان ابتدای انقلاب با دقیق نیست و در مقابل، عدد دوهزارو ۳۰۰ ممکن است شامل حساب‌های تکراری (مثلا محاسبه چندباره یک پارک مانند لویزان یا چیتگر) باشد. در حال حاضر تنها چهار بوستان به‌طور مستقیم متصدی سازمان پارک‌ها هستند و بقیه در اختیار و مدیریت مناطق شهری است. عبدالله‌زاده در بخش دیگری از اظهارات خود، علی‌محمد مختاری را «جدی‌ترین مخالف هوشمندسازی در فضای سبز تهران» معرفی کرد و آمارهای اعلامی او درباره سرانه فضای سبز و جنگل‌کاری‌ها را «مهمل، پوچ و عدس‌ساز» خواند.

عبدالله‌زاده می‌گوید مختاری طی چهار دهه نه‌تنها همراه و مؤسس طرح‌های هوشمندسازی نبوده، بلکه یکی از مخالفان اصلی آنها بوده است. او همچنین سرانه‌های اعلامی فضای سبز و آمار جنگل‌کاری‌های مختاری را غیرواقعی می‌خواند و تأکید می‌کند که بسیاری از این اعداد با گزارش‌های کارشناسی و داده‌های هوایی تناقض دارد. به گفته عبدالله‌زاده، یکی از اعضای شورای شهر بابت سامانه «نهال» از مختاری تشکر کرده، درحالی‌که این سامانه نه توسط او، بلکه توسط سازمان فناوری اطلاعات شهرداری تهران و شورای شهر طراحی و ایجاد شده است. عبدالله‌زاده مدعی است مختاری نه‌تنها هیچ نقشی در راه‌اندازی این سامانه نداشت، بلکه برخی معتقدند در جلسات متعدد مانع پیشرفت آن شده است.

درخصوص «سامانه کمیسیون ماده ۷» نیز او می‌گوید مختاری هیچ نقشی در ایجاد یا سازماندهی آن نداشته و حتی مخالف آن بوده است. «اگر اختیار دست ایشان بود، بارها این سامانه را از بین برده بود؛ چراکه نزدیک به ۴۰ سال به صورت کاملا کاغذی و سنتی عمل می‌کرد». عبدالله‌زاده آمارهای مختاری درباره سرانه فضای سبز تهران را «عدس‌ساز» می‌داند. به گفته او، مختاری اعداد ۱۵ تا ۱۸ مترمربع برای داخل شهر و ۲۴ تا ۲۶ مترمربع را برای حریم شهر اعلام کرده است، اما پایش هوایی و روش‌های هوشمند سازمان فناوری اطلاعات و مشاور طرح جامع فضای سبز نشان می‌دهد این عدد کمتر از ۱۰ مترمربع است. او تأکید می‌کند اختلاف بین این آمار و داده‌های واقعی نشان‌دهنده «عدس‌ساز» است و می‌گوید: «این گزارش‌ها نه از سوی کارشناسان، بلکه از سوی رهبر انقلاب پذیرفته می‌شود و نه از سوی رهبر انقلاب در جلسات رسمی تأیید شده است». موضوع دیگری که عبدالله‌زاده مطرح می‌کند، آمار جنگل‌کاری‌های تهران است. به گفته او مختاری مدعی اجرای سالانه هزار تا هزارو ۵۰۰ هکتار جنگل‌کاری و حتی ۵۰ هزار هکتار در مجموع شده است؛ اما گزارش‌های مشاور طرح جامع و سازمان فناوری اطلاعات رقم واقعی را «شش هزارو ۵۰۰ تا کمتر از هفت هزار هکتار» می‌داند. او می‌گوید: «ما جنگل‌کاری‌ها را انکار نمی‌کنیم، اما اقدامات عمدتا توسط تلاشگران مناطق بیست‌ودوگانه بوده نه توسط سازمان بوستان‌ها». عبدالله‌زاده یادآور می‌شود که در شورای گذشته، طرح جامعی برای فضای سبز تهیه شد و مشاوران کار مطالعاتی آن را به پایان رساندند، اما به گفته او، مختاری در ده‌ها جلسه مانع تصویب و تکمیل این طرح شد؛ چراکه نتایج آن «توانستند در زمان ورشی بهتر از این، اقدام به جابه‌جایی کنند. در این راستا حرمت‌شکنی شد و نباید آقای مختاری به این شکل از جمع ما خارج می‌شدند. مهدی پیرهادی، رئیس کمیسیون سلامت، محیط زیست و خدمات شهری نیز با اشاره به وصول طرح جامع آب خام به شورا و آماده‌بودن نسخه طرح جامع فضای سبز برای ارسال، بر نقش آفرینی مختاری در پیشبرد مصوبه درختان ارزشمند و راه‌اندازی سامانه نهال تأکید کرد. او با برشمردن ایجاد بیش از دو هزار بوستان در سطح شهر، افزایش انتقال پساب برای آبیاری از هفت به ۵۶ میلیون مترمکعب را دستاوردی راهبردی دانست و خواستار استمرار بهره‌گیری از مشورت‌های تخصصی مختاری شد.

احمد علوی، عضو کمیسیون فرهنگی و اجتماعی هم با ارجاع به توصیه‌های حکمرانی در منابع دینی درباره کاشت درخت و آبادانی، اعلام کرد درحالی‌که در طرح جامع شهری عدد ۱۰ مترمربع و در قانون هوای پاک عدد ۱۵ مترمربع برای سرانه فضای سبز پیش‌بینی شده، شاخص سرانه در تهران امروز به حدود ۱۶ مترمربع رسیده که حاصل ماندگاری مدیریت و برنامه‌ریزی مستمر است و آثار اجتماعی و زیست‌محیطی ملموسی دارد.

مهدی چمران، رئیس شورای شهر تهران، با اشاره به تفاوت اقلیم خشک تهران با شهرهای مرطوب اروپا و لزوم آبیاری پیوسته برای حفظ سبزینه شهر، بر تداوم نگهداری و توسعه فضای سبز تأکید کرد. او ضمن قدردانی از چهار دهه مدیریت مختاری، از تلاش‌های میدانی او یاد کرد؛ ازجمله در پروژه‌هایی مانند آماده‌سازی بوستان یاس فاطمی. اما گروهی از کارشناسان حوزه شهری چندان از عملکرد مختاری طی چهار دهه مدیریتش بر فضای سبز شهرتهران راضی نیستند. امیرحسین عبدالله‌زاده، شهرساز، با اشاره به سابقه تاریخی سازمان بوستان‌ها به «شرق» می‌گوید این سازمان پیش از انقلاب شکل گرفته و در میانه دهه‌های ۷۰ و ۸۰ تغییراتی یافته است. وظیفه اصلی این سازمان نگهداری از باغات شهر تهران بوده است. او ضمن اذعان به کار جمعی بیش از چهار دهه پرسنل و کارشناسان شهرداری، تأکید می‌کند بی‌انصافی است که همه دستاوردها به نام یک نفر ثبت شود، درعین‌حال نباید از «عدم اقدام‌ها»، «ترک فعل‌ها» و «مخالفت‌های» شخصی عبور کرد که به نظر او جزء کارنامه مختاری است. به گفته عبدالله‌زاده، مختاری با ۱۵ شهردار و سرپرست همکار داشته اما هیچ‌یک از این شهرداران او را به‌عنوان انتخاب خود نیاورده‌اند. او می‌گوید مختاری همواره از حمایت‌هایی از سوی مقامات سطح بالا برخوردار بوده و «هیچ‌گاه منتخب شهردارها» نبوده است و حکم او را شهرداران «به‌عنوان امین خود» صادر نکرده‌اند.

یکی از محوری‌ترین انتقادات عبدالله‌زاده به تهیه‌نشدن «شناسنامه باغات» برمی‌گردد. طبق اظهارات او در قانون حفاظت و گسترش فضای سبز، شهرداری و سازمان مرتبط مسئول تنظیم تهیه شناسنامه از سال ۱۳۵۹ تاکنون بوده‌اند، این شناسنامه طی تقریبا ۵۰ سال تهیه نشده است. او این «تهیه‌نشدن» را ترک فعل شخصی آقای مختاری می‌داند و می‌افزاید که برخلاف اینکه می‌توانست شخص دیگری را مقصر معرفی کند یا ادعا کند فرصت کم داشته، این مسئولیت متوجه اوست. عبدالله‌زاده همچنین از دهه‌ها تذکر شورا و چندین مصوبه شورای شهر درباره تکمیل شناسنامه باغات سخن می‌گوید و می‌افزاید که رئیس سازمان پارک‌ها نه‌تنها شناسنامه را تکمیل نکرد، بلکه کارهای مرتبط را به دیگر نهادها مانند سازمان فناوری اطلاعات و معاونت شهرسازی ارجاع داد و نهایتا این شناسنامه هرگز به صورت کامل و نهایی تهیه نشد.

در بحث برج‌باغ‌ها، عبدالله‌زاده می‌گوید مختاری در ابتدا در دوره پنجم شورای شهر، مسئولیت را گردن مهدی چمران می‌انداخت و مصوبه آن دوره را ریشه مشکلات می‌دانست، اما پس از جلوگیری از پروژه‌ها در سال ۱۳۹۷، در مصاحبه‌هایی در سال ۱۴۰۰ دوباره از «احیای برج‌باغ» سخن گفته است. او این نوع تغییر موضع و دفاع مجدد از طرحی را نقد می‌کند و اشاره دارد که آسیب‌دینن باغات و عدم صیانت مناسب از آنها باعث شد در سال ۱۳۸۲ شورای شهر تن به پدیده‌ای به‌نام برج‌باغ دهد؛ پدیده‌ای که به‌زعم او ناشی از ضعف عملکرد

شورای سبز تهران را به پریشی درباره میراث یا ترک فعل» بدل کرد.

گزارش

نیمی از نیاز پایتخت روی زمین ماند

شرق: این هفته شهرداری تهران از ورود ۲۰۱ دستگاه اتوبوس برقی و افتتاح دو ایستگاه شارژ خبر داد. مهدی چمران این تعداد اتوبوس را قطردگی شورای تهران شهر تهران توصیف کرد.

او به رسانه‌ها گفته که با وجود اینکه اتوبوس‌ها چندان در آلودگی هوای تهران اثرگذار نیستند و تعداد اتوبوس‌های فعلی هم کافی نیست، اما اگر ذره‌ای هم به کاستن آلودگی هوای تهران کمک کنیم، ارزش دارد. قرار بود اتوبوس‌های دواکابین نیز همراه به تهران برسد اما متأسفانه در کشور با مشکلات اداری روبه‌رو هستیم و با وجود اینکه این اتوبوس‌ها حمل شده، به خطوط تهران نرسیده است. امیدواریم بسته بعدی اتوبوس‌های برقی نیز وارد شود.

در آیین بهره‌برداری این اتوبوس‌ها، در کنار علیرضا زاکانی چهره‌هایی همچون امیرحسین ثابتی، حمید رسایی و عبدالحسین روح‌الامینی حضور داشتند؛ ترکیبی که بیش از آنکه یادآور توسعه حمل‌ونقل باشد، به گفته ناظران نشانه‌ای از آرایش انتخاباتی شورای آینده بود. در حالی که اتوبوس‌ها در صف تست فنی بودند، صندلی‌های ردیف اول مراسم با چهره‌های سیاسی پر شده بود.

شهردار تهران می‌گوید: «از ابتدای دوره تاکنون هزارو ۸۰۹ دستگاه اتوبوس جدید وارد شده و قرارداد هفت هزار دستگاه دیگر را بسته‌ایم.» اما مرور واقعیت نشان می‌دهد هنوز فاصله زیادی با وعده پنج‌هزارو ۵۰۰ اتوبوس فعال وجود دارد. تهران امروز به ۱۰ هزار دستگاه اتوبوس نیاز دارد، در حالی‌که فقط سه هزار دستگاه فعال در خطوط تردد می‌کنند. از این تعداد، کمتر از ۴۰۰ دستگاه برقی است و اگر وعده امسال برای ورود دوهزارو ۵۰۰ اتوبوس دیگر محقق شود، باز هم شهر با کمبود حداقل چهار هزار دستگاهی روبه‌رو خواهد بود.

محسن هرمزی، معاون حمل‌ونقل شهرداری، تأکید می‌کند نیمی از خطوط محسوری با ناوگان برقی نوسازی شده است. اما کارشناسان یادآور می‌شوند که بخش بزرگی از شهر، به‌ویژه مناطق جنوبی، همچنان از اتوبوس‌های دودزا و فرسوده استفاده می‌کنند.

زاکانی در همان مراسم وعده داد تا آبان‌ماه «تمام خطوط هفت‌گانه مترو تکمیل می‌شود». او همچنین از قرارداد هزارو ۱۸۴ واکن جدید سخن گفت که به گفته او ۸۵ درصد آنها تولید داخل هستند. با این حال، مهدی چمران، رئیس شورای شهر هشدار داد: «اگر سیستم اداری به‌موقع حرکت می‌کرد، الان دو هزار دستگاه اتوبوس و واگن‌ها وارد شده بودند.» این جمله به‌خوبی نشان می‌دهد مانع اصلی نه کمبود وعده، بلکه کندی و بوروکراسی اجرائی است.

شهردار از «دوباربردن ظرفیت حمل‌ونقل تهران» سخن می‌گوید و بر تفکر «ما می‌توانیم» تأکید دارد. اما داده‌ها نشان می‌دهد هنوز کمتر از یک‌سوم نیاز واقعی شهر پوشش داده شده است و حتی با تحقق وعده‌های امسال نیز فاصله میان شعار و واقعیت پابرجا خواهد ماند.

طرح دو خط متروی اکسپرس از نسیم‌شهر به پردیس و از هشتگرد به ورامین می‌تواند در بلندمدت بخشی از فشار مسافری را کم کند. اما تجربه پروژه‌های نیمه‌تمام مترو در تهران نشان داده که فاصله وعده تا بهره‌برداری گاهی بیش از یک دهه است.

ورود ۲۰۱ اتوبوس برقی، بدون تردید گامی مثبت است، ولی پرسش اصلی پابرجاست: آیا این حرکت‌ها، پاسخ‌گوی شهری با ۹ میلیون نفر جمعیت و چهار میلیون مسافر ورودی روزانه است؟ تهران همچنان نفس‌گیرترین روزهای خود را می‌گذراند؛ میان وعده‌های پرشمار مدیران و واقعیت خیابان‌هایی که هر صبح با ترافیک و دود خفه می‌شود.